

„АСТАВА“ излази трипут  
у недељу, средом, петком  
и недељом

По: а је на годину 14. фор  
на по год. 7. фор. на чет-  
врт године 3. фор. 50 нов.  
а вр. за Аустрију, а за Ср-  
бију на годину 140 гроша  
на по год. 70, а на четврт  
године 35 гроша.

# ЗАСТАВА.

Оглашен се рачунају по ко-  
личини врта, које из гар-  
монта заузимају, из сваког  
врсту плаћа се за врта, а  
5, за сваки даљни врта, а  
осим тога за живице, по  
30 п. Дописе се плаћају по  
редности а предати не сме-  
свати администрацији „ЗА-  
СТАВЕ“ у Нови Сад, у кући  
број 858. код „златног јед-  
порога.“

Број 122.

У Новоме Саду, у среду 15. октобра 1869.

Год. IV.

У Новом Саду 14. октобра.

Још никако да се развисти узмућено по-  
литичко стање у Француској, да се бар може  
о поступцима, које је влада у најближем вре-  
мену наумила чинити, што то казати, а да се  
одмах сутра дан не мора обарати као не истина.  
Све што се зна отуда, то је: да се Наполеон  
у Компијењу саветује са својим личним прија-  
тељима о државним пословима, а на првом  
месту о сазивању законодавног тела, и о про-  
мени министарства, које је тесно скопчано с  
ним првим. Више министара, а особито Мањ,  
и председник законодавног тела Шнајдер на-  
ваљују на цара, да скупштину сазове на дан  
16. октобра. Председник Шнајдер поднео је и  
представку у том смислу, подписану од 150  
чланова; Рује такође није против сазивања  
скупштине на тај дан само поставља за услов  
да министар де Форкад пред скупштином брани  
владине кандидате, и тек кад то пређе да даде  
оставку.

Из тога се види, да Наполеон увиђа добро  
положај у који је дошао с тим, што је сазивање  
законодавног тела одложио на 17. нов.  
и да би се радо извукао из њега само да нађе  
годан начин. И „верни“ његови као да се не  
уздају много у гарду, и новог заповедника исте  
маршала Базона, кад саветују цара да попусти.  
По по најновијим променама које су учињене  
у заповедницима поједини војнички оделења,  
као да ће тешко бити наговорити Наполеона  
на уступке какве у времену о сазивању скуп-  
штине. Наполеон је владалац и то „неограни-  
чени.“ А та господа обично не воде много  
бриге о заветима народа, и гди ови дођу у  
сукоб са њимом вољом ту се морали покорити,  
јер је на противној страни — сила.

Крза министарска траје једнако; питање  
је још само коће заменити садање министре.  
За сада као да само ове две партије у комби-  
нацији стоји: Мањ и Шнајдер; и Рује, —  
Лавалет. Рује још мисли да ће уловити и  
Оливјера, но од тога ће тешко шта бити, јер  
се Оливје ових дана јавно изјавио: да неће  
хтети радити с човеком који је тако непопу-  
ларан као Рује.

Опозиција је издала манифест, у коме изла-  
же узроке са који неће 14. окт. ићи у палату  
бурбонску, као што је то Кератрија предлагао.  
Манифест су потписали 21. од најзатнијих  
чланова левице. Републикански литови „Ро-  
пел“, „Ревел“ и „Реформа“ жестоко устају  
на те чланове који потписаше манифест, гово-  
рећи: да су с тим проиграли поверење, које  
им је народ дао, и „Реформа“ вели: народ  
одекује од вас дела, а ви му дајете — речи!  
— У Паризу се на све стране држе скупови,  
у којима се захтева да народ силом своја права  
исцупа из тирански руку, кад му ове саме  
неће да дају.

Из Шпаније још никако нема вести, које  
би могли узети потпуно за истините. По звани-  
чним гласовима отуда, валенсија се предава  
без икаквог отпора, и устанак је угушен. По  
приватним пак, валенсија је пала тек после  
жесточе борбе, и почем је варош на више  
места горела; но да тај губитак још не носи  
у себи потпун пораз републиканског устанка.  
Шта више, други гласови тврде, да је одмах  
после неколико сати по предаји Валенције, опет  
развијен у њој првени барјак устанка.

Из Боке Которске све црни и гори гласови  
стижу. По једном приватном телеграму „Н.  
сл. Лој.“ царска се војска сдарила са бокељима  
код Тврдиње Драгала, коју су бокељи били  
опседли, и тек после жестоког боја, у ком је  
пало 120 људи од царске војске, испало је за  
руком усташе одбити, и посади драгалској ране  
додати. Исто се тако морала борити војска и  
око Пркоја, где је такође било губитка с обе  
стране. Телеграми од 9. ов. месеца јављају да  
је: једно оделење војске под заповедништвом  
пук. Фишера сударило се са усташима, и да су  
после последњи са великим губитком потиснути  
ватраг са своје позиције. Од царске војске  
рањена су два војника.

Кад се узме да су телеграми званична  
извешћа, а ми знамо колико се истима у оваким  
случајевима веровати може, онда ствари жао-  
сно стоје у Боки Которској. Устанак је у  
највећем јеку. Бокељи су раздражени до крајно-  
сти, што се против њих употребљују такве  
мере, а ни саслушани ни преслушани нису били  
у својим жалбама, и познавајући карактер  
нашег народа у тим крајевима забринуту исче-

кујењу конач тога несрећног догађаја. Да су  
се бокељи решили на очајну борбу, и да је  
влада доцкан то увидела, показују грдне вој-  
ничке спреме које се шиљу непрестано на  
место устанка. По једном писму у „П. Л.“  
има тамо 40 батаљона пешака и шицара, и  
све брске батерије топовске које су у тим  
покрајинама биле, као и ракетне одвежне су  
у Боку Которску, и још се једнако издају  
наредбе којима се нове регimente шиљу. Ко  
ће одговарати за крв, која се пролива без невоље?  
Ко ће одговарати за новац који се баца без нево-  
ље? Сва се извешћа подпуно слажу у узроцима,  
због који се данас крв лије. Узроци су они,  
које смо већ споменули у прошлим бројевима  
овога листа; наиме: силвито поступање вла-  
диних органа. И сам „Пешт. Лојд“ у споме-  
нутом писму тврди, да су једино ти узроци  
изазвали ову несрећу. А бечка влада, место  
да одклони узроке, како би ослабила дејства,  
то још већма их подстиче: „лије олај на ва-  
тру!“ Бечка је влада свуда, где са своје не-  
разумне политике учини дар-мар, научила по-  
метати друге узроке својих погрешака, па  
тако и овде: место правих узрока она види  
руске агенце, руске рубље, црногорску руку,  
и такве бауке. С тога је обуставила издавање  
барута, који је кнез Никола за своју потребу  
наручио био у Аустрији; с тога је узапала  
400 центи барута, који је већ до Трста био  
донешен, и сад душта преко својих органа у  
свет гласове, као да је набавка барута кнеза  
Николе у свези са устанком бокеља, и као да  
је кнез Никола устанак подстао.

Те гласове могу за истину узети само  
Швабе у Бечу, и они који хоће да се варају.  
А истину неће моћи министарска гласила за-  
навек изврнути, и ако им може то кад кад за  
кратко време и испати за руком!

На позив аустријске владе турска је на  
својој граници поставила обсервациони кор, како  
би бокељи били одцељени од Херцеговине.

## Враћи Србима у граници!

Панчевачка општина била је, која је прва  
или бар у исто време кад и Сисачка закљу-  
чила представку монарху због крајине. Од то  
доба ево се изређаше скоро све знатније гла-  
вне, тако зване „штопске“ општине: Петриња,  
Винковци, Брод, Градишка, и т. д. само Земун,  
Митровица, Титов још нису. Не можемо узети,  
да је томе узрок невест или равнодушност  
ти општине, јер што се свести тиче, оне  
могу уз прве наше свесне општине у ред  
стати, као што су то и избори на сабор срб-  
ски показали, а где је народне свести, ту не-  
може немарности бити. Друго ће бити, што  
исте општине од корака каквог задржава, а  
то ће бити: недоумљење, или крива позиција,  
у коју граничарско питање Србе доводи. У  
Хрвата је та ствар проста и јасна: Они траже  
само јамства, да решењем тога питања, и раз-  
решењем крајине не дођу у стање, које је са  
политичне и са народно-економне стране горе  
од данашњег — јер данашње неустановно, суд-  
ски занемарено, финансијски одвећ теретно  
стање под Раухом у пров. Хрватској и Сла-  
вонији јачајно је лоше, него и у самој кра-  
јини; негативно јамство Хрвати траже у за-  
хтеву, да се крајина не разрешава комад по  
комад, чим се лошем саставу у провинцијалу  
само рана допринаша, позитивно у томе, да  
се та ствар на заједничком сабору у Загребу  
уреди, и то да се онде најпре закон о порав-  
нању са Угарском у ревизију узме, на онда,  
или с тим упоредо да се и о начину разре-  
шења крајине закључења донесу.

За Србе у хрватској крајини ствар је већ  
замршенија, а одкако је „справиште“ у За-  
гребу онаку одлуку о писменици Ђириловој  
довело, није чудо, ако су и оне општине у  
хрв. крајини са својим кораком застале, где  
Срби где у већини, где на поле, или у јакој  
мањини живе, као што су горње цуконије.  
Срби пак у сремској, и бачко-банатској гра-  
ници длазе и због тога у недоумљење, што  
се питање граничарско укрштава са питањем  
србским како у Угарској, тако и у тројној  
крајини, и што би интерес србски захтевао,  
да свакако пре оба сабора у Пешти и Загребу  
ствар пред какво србско народно заступниш-  
тво дође, које би због гаранције србске на-  
родности и њени значајни прта донело закљу-  
чења, која би гореченим саборима са те  
стране за основу служити могла. У тим би се

Срби у нечем делили од браће Хрвата, а мо-  
жда и од оне браће Срба, који са Хрватима  
више помешано живећи, свој глас већ дигоме,  
или су у намери да га дигну.

Но ми држимо, да то ни најмање не треба  
да задржи Митровицу, Земун и Тител, а и  
друге знаменитије општине србске, као Бава-  
ниште, Црепају, Бановце, Чуруг, Жабаљ и т.  
д. од тога, да такође глас свој подигну. Ћу-  
тање би се могло на ино, и на зло тумачити.

Наши противници колико и знаду, како је  
у нас мишљење, ипак га раду пред другим  
светом или прекривају, или по себи тумаче и  
онда, кад говоримо, а некамо ли каљ ћутимо.  
Ћутање ће да уму или за немарност, за не-  
вест, или ће камарила по себи, а Мађарон-  
ство по себи да тумачи.

Не треба никог у сумњи оставити, нити  
ма кога противника ћутећи морално подпо-  
магати. Ваља да знаду, с ким и каква посла  
имају. Време би дакле било, да се и горње  
још заостале општине наше изјасне. Ми смо у  
самој ствари и начину поступка наше ми-  
шљење казали, и као што не можемо, тако  
и нећемо се у њијов избор мешати. Наш је  
предлог у толико згоднији, што није у опреци  
са предлогом и захтевом браће наше у хрв-  
славонској крајини, него само још једну осо-  
бену тачку као допуњење захтева, која не пре-  
јудикје саборима ни у Пешти ни у Загребу,  
но која само наше особено становиште обеле-  
жава. То је захтев: да се пре решења ствари  
у Пешти и Загребу позове србски народни сабор  
у Карловцима, да формулише државноправне,  
и народнополитичне гаранције за обстанак и  
развитак србске народности поводом и приликом  
разрешења крајине на основу како историјског,  
тако и на начелу равноправности народне осно-  
вног права народа србског.

Покрај протеста против комадања крајине  
захтеви би дакле били: да се предходно  
постојећи србски народни сабор сазове и по-  
зове, да своје жеље и захтеве у погледу на-  
родности србске формулише; затим пак код Срба  
с оне стране Дунава: да се нов сабор тројне  
крајевине из провинцијала и границе на основу  
предпоследњег од обе стране усвојеног избор-  
ног реда сазове; да се овом приликом једно-  
страно поравнање са Угарском на ревизију  
даде или узме: да се на истом сабору реши међу-  
собни одношај међу провинцијалом и крајином,  
односно начин и услови провинцијализација у  
опште, и осигурања не само личне, но и пле-  
менске равноправности међу хрватским и срб-  
ским народом;

код Срба с ове стране Дунава:

да се по предходном решењу граничарског  
питања на сабору у Загребу, исто у погледу  
бачко-банатске границе у Пешти на основу  
закључења србског народног конгреса са по-  
гледом на историјско право србског народа у  
претрес узме, и на задовољство Србаља реши;

код обоји напоследку: да србски народ за-  
држава себи право, путем свог народног кон-  
греса бити над тим, да се како у законодав-  
ству, тако и свестраној администрацији јамства  
за обстанак и развитак србске народности, одр-  
жавају, и по духу времена усавршавају, да  
дакле у том погледу себи право постулирања,  
и моралне јавне контроле задржава.

## Котор и устанак у њему.

Под овим насловом донела је Шуселкина „Ре-  
форма“ следећи чланак, којег ми ради важности и  
вредности у целисти, нашој читајој публици саоп-  
штавамо. Он гласи:

Тако ми усред многоцењеног мира имамо рат,  
и то најгори и најхрђавији, т. ј. грађански рат.  
Узалудан је труд ствар као незнатну преставити.  
Јер кад би то и било, то лако може веће димен-  
зије заузети. Искра, ма била она мала, то је опет  
у стегу целе градове у пенео претворити. Да није  
бојати се, да устанак још засад невинат није, по-  
казују иванредна моћна сретства, која се употре-  
бљују да се исти угуши. Јер нема се овде посла  
са гомилом незадовољних простака, него са јаком  
формалном четом усташа, која мора да има боју  
веште вође, јер су заузели врло повољне поло-  
жаје, обесели су некоје јаке тврђице, којих је по-  
седа сасвим одсечена од остале војске, и изгледа  
да су у намери сасвим редован рат водити.

Значајно је, да је влада с овим догађајем са-  
свим изненађена. Наравно, она има у Далмацији г.  
Лапену, и она се ослања на његову моћ и на по-  
пустљивост и оданост поталијанења, а не на масу  
и већину народа Далмације. При отварању земаљ-  
ског сабора у Загру говорио је намесник, генерал  
Вебер, да је у свом путовању кроз Далмацију све  
у најбољем реду нашао, и удео Далматинског

народу заслужену похвалу. И гле, наједанпут устаје  
један део у истини овог зајнста храброг, задовољ-  
ног и разборитог народа против владе са оружјем!  
И наше спољашње минист. није на око узело тај  
најужнији део монархије, а опет је то врло важна  
и врло опасно изложена позиција. Али се у Швај-  
царску путује, да се с Руској измири, док у Ко-  
тору — опет ми нећемо ладноверни бити и пра-  
внијим речима веру поклонити да је у устанак бокешки  
Русиј руке своје умешала; јер нису никакви до-  
кази изнечени, него се само са тривијалном пред-  
ставком излази, да свуда, гдегод који славенски  
народ од себе да знака од живота, да је то одма  
руско масло и подстрекавање.

Стра од Руса постаје већ силним. Час ће се  
Русија подметати, да они оне цео свет да освоје,  
час ће се за вредно опет наћи, да тако названи  
тестамент Петра Великог по стотини пут штампа  
се и коментира, премда већ одавно никакој сумњи  
више неподлежи, да је тај фамозни спис апокриф  
(подметнут). Али особито ми се допада уверавати  
од Руса улашени свет, да, кад пеом само руске  
државе било, да се неби никад једној славенско  
племе поврнути смело. Заборавља се притом да  
су западни и јужни Славени знатну историјску улогу  
престављали у временима, кад је Русија сасвим  
још непозната била, или само тек у саску исто-  
ријску ступила. Руси без сваке сумње имају за све  
славенске народе, са јединим изузетком Пољака,  
симпатија тако исто, као што Немци за своје у  
страним земаљама живеће једноплеменике. Али се  
Руси у томе разликују јавно од Немаца, јер ови  
овоје симпатије не само певашем и речма но и де-  
лима својим једноплеменцима указују. Русији пак  
у томе одношењу много мање чини, него што јој  
противници подмећу и приписују, али много више  
од неруски народа и кабинета, да би славенски на-  
роди узрока имали, са Русијом незадовољни бити.

Русија нема сасвим никакве нужде, Славене ма  
где на незадовољство подстрковати, јер западно-ев-  
ропска, а лично аустријска политика чини све мо-  
гуће, да Славени задовољени бити немогу. И то је  
управо у Далмацији случај.

Облик, који је тамо устанак изненајно узео, по-  
казује јасно, да је одпор против новачења сасвим  
непосредно изазван, а не којим другим поводом и  
узроком. Само због новачења од више хиљада  
устана образовала се чета и прави отворени бој  
одпочео. Извесно је да је новачење за земаљску  
обранбену војску већ одавно налазећу се меру не-  
задовољства прелио. И сад се тек у Далмацији на-  
родно незадовољство Славена прекршило, али се  
то могло и морао издаће предвидити.

Краљевина Далмација на 220 квадратне миље  
има становништво од 440 000 душа, и међу којима  
се једва тек 40000 Талијанаца налазе, и због ове,  
незнатне мањине Далмација се увек како са непра-  
ведном тако и са политичном заслеђеном конве-  
нцијом са талијанску земљу сматра, три и до-  
пушта особито садашња влада да се у њој изван-  
редне ствари догађају могу. Зајиста би то непо-  
штатно било, кад неби дела пред очима стајала.  
То је заиста тако, као да би влада Далмацију са  
алтернативу приравити хтеда, да или Италија њу  
као италијанску земљу за себе потржи, или да  
40.000 Славена подвргнути и притесњени од 40.00  
Талијанаца побуне се и мирорани буду од Аустрије  
отргнути се и ослободити. Али би зајиста Аустрије  
била, не само Далмацију чврстом мирном савезом  
са собом скопчати, него и на покрајинске земље  
привлачећу моћ управљивати и подржавати. Али  
се то неће произвести политиком, која је Славе-  
нима непријатељска, јер ће ова томе сасвим про-  
тивно учинити. У политичном погледу Далмација  
је само узана, изолмана приморена обала; али у  
народном пак погледу није усамљена и себи оста-  
вљена, јер с оне стране аустријски граница живу  
милијонима једноплемена и једнокрвна браћа дал-  
матинаца, и код њи је жива и пробудена свест о  
јединству, свези и једнокрвности са браћом својом  
у Далмацији.

Што се пак округа которског као попришта уста-  
шког тиче, тај се распростира на срезове: котор-  
ски, будвенски, ризански и кастелновски, нешто  
преко десет квадратни миља и 35000 становника.  
Котор је у средњем веку био република, која се  
због страха од Турака године 1420 Мачењима под-  
чини. У миру пак у Кампо-Формији (1797.) закљу-  
ченом, морала је република млатачка Котор Аустрији  
уступити. У Пожунском миру (1805.) буде Котор  
краљевству талијанском присаједињен, али Русија  
изненајном нападом заузет, тек године 1807 буде  
Францусима преан. После бечког мира буде Котор  
1810 заједно са мирским провинцијама француској  
царевини утеловљен. Године 1814 дође опет у руке  
Аустрији. Некадашње благостање те области, ме-  
њањем толики господара и то у кратком времену,  
сасвим је пало. Варош Котор, некада знатно живо  
трговачко место, броји сад једна 4000 становника.  
Варош лежи у дну згодног залива, који је четир  
миље у земљу ушао и који се зове залив которски,  
одкуда се и становници цео области невајају Бо-  
кеви или Бокељи. Варош је високим неплодним бре-  
говима тесно оицељена, којих врхови, на чијем по-  
ножију Котор непосредно ежи, већ црногорској  
области припадају. Од које области варош брани  
фортица св. Јована, која је од границе на једну  
пушкетом удаљена.

Област которска и књежевина Црна Гора једно  
се на друго ослањају и у непрелиној су свези,  
почем которачи од Црногораца с раним се савде-  
вају, дакле ови последњи у Котору се и друге про-  
воде купују. Овај обрт покрај једне исте народ-  
ности доличног становништва природан је узрок жи-



ним компатијама међу њима. Црна Гора сматра залив которски као своје природно приморско пристаниште и тежи већ извадана како би га присвојила. Нема сумње, да би народ црногорски са највећом вољом учествовао у борби Вокеза, и зацело чини он већ то (?). Од стране кнеза Црногорског утврђа се, да се он сасвим лојално понаша, шта више даје посредовање своје у тој ствари нашој влади понудио. Он се може, што се његове личности тиче колико је год можно лојално понашати и држати, али ако борба даље уступаје, то он неће у стању бити свој народ од активног учествовања уздржати, и онда је врло могуће, да ће се и херцеговина томе прикључити. Накратке, сви односи у оним пределима такове су врсте, да се бојати, да се отуда велика и опасна борба не изроди.

Али са брзим изстизањем пожара, с крвним угушењем истог, као што бачи уставу верни журнали, и нада свима опет „Нова. сл. Преса“ терористично захтевају, неће се ало из основа излети и уништити. Зато је нужна основна и народу пријатељска промена политике.

## ДОПИСИ.

(?) У **Фабрици** 6. окт. Докле остали народи и општине око нас готово сву пажњу и старање своје залажу у раду око бољег уређења и преустројења својих јавних учина у тако зване симуналне, и докле они с друге стране најбоље силе своје прикупљају у једно тело, тако зване савете школски, те тако сједињеним силама прегну да осујете све тежње, противне „ремек-закону“ о јавној настави, једном речи, докле они на рачун српских задужбина и на развалинама наше школске автономije себи тако безконфесионалне школе дижу и тим прокрченим путем помаћување нашег подмладак одпочињу — донде код нас Срба влада, ако и не летаржија, а оно усамљеност у том обзиру, па и сам наш црквено-школски одбор, коме по закључцима народног сабора од 1865 год. местна управа над нашим основном школом непосредно у делокруг спада, до скоро још слабо показиваше праве воље, да се, проследујући против туђег мешања у наше автономно право, које одупире и зауздава струју, што нашу децицу од 6—12 год. на безконфесионалне странпутице заведе, — опет једном лати конституисања свога као месна школска управа, која би бригу за бољи успех наше деце у обучавању водила, као и дали су се сва за школу способна деца уписала и са школским потребама снабдевана, једном речи, која би пазила да се дотична законска одредеба у том смотрену тачно извршују. — Овдашњи школски савет, као извршујући орган Етвешовог наставног закона, испуњен радом, што ту не најде са наше стране на никакав отпор, и што њему сад после узалудне муке од 30. година одједаред помаћување по оћу овог новог школског закона од руке иде — затрчао се је у тој својој ревности тако далеко, да је не само плате и остале користи из варошког прихода нашим учитељима од идуће нове године обуставио, него је овдашње српско школоко здање без знања наше општине и без најпрљавијег правног основа на овдашњу варош преписао. На така очита изазивања једва једаред и наш црквени одбор се наклони да већа о свима овим догађајима и да узме управу наше школе у своје руке. Ја вам сад нећу течај одборове радње прати, јер несам баш рад да тиме неку господу, о којима су новине наше непрестанце лепо писале, мало оптрије на око узмем, до само да овде просто прибележим, да је за месног школског управитеља већином гласова М. Долга изабран, а

да је једном ужем одбору поверено да извиди и спрема нуждан материјал, податке, којима ће одбор своје право у школском питању важности прибавити. Код данашњих неприлика де нити наша конзисторија, нити патријархески савет, који би по краљ. уредби имали сачинити главну школску управу, да нам народне школе од ових грабљивих крагуја одбране, не остаје нам ништа друго већ да их саме општине под своју заштиту и негу узму, јер и сад смо се могли уверити да се само у се и у своје кљусе уздати можемо. — Збиља, кад сам и патријарх. савета се нехотице дотакло и да се неби толико огрешио о нашу конзисторију, морам овде истину у хатар приметити, да је овдашња конзисторија у два маха од патријарха искала дозвољење да се у смислу краљ. решкрипта уреди, по Његова Светост ју неје нит одговором још удостоила.

— **Панчево**, 7 октобра. Година је у велико прошла како је наша црквена општина овд. магистрату поднела предлог за преустројење овд. велике реалке у реалну гимназију са српским предавањем, стављајући влади на расположење приход од српског гимназијалног фонда. Но као што је и друго све тачно у крајини, што се народности и напретка тиче, тако је и овај предлог забачен, без да је икакав одговор црквеној општини достављен. Услед тога је црквени одбор у последњој седници закључио поновити овај предлог а магистрату запитати, где је дену онај од пре. У свези с овим потоњим дође на дневни ред и питање о оном професору, што се усудио на предавању просипати грдње на српску народност, те је закључено, тужити га магистрату, евентуално министарству.

Овако је у цркв. одбору делано; но не прође неколико дана, стиглоше нам гласови из Беча, да су сви овдашњи реалци што у Беч на технику одоше на испиту пропали, а међу њима налази се и први ђак овдашње реалке; пропали су пред очима њиховог привременог управитеља г. Книра, који је у Бечу био, да мољака за стално управитељство. Кад најбољи ђаци пропадну то је најбоља сведоба да школа овака, каква је данас не ваља; школа која је отпре добре ђаке давала, пропала је морално, а то с тога, јер привремени управитељ није ни за професора а камоли за то место; он у сату дрема или чита новине, а тек на крају године почне на врат на нос предавати. Зато су ђаци из математике — пропали. Професор историје то је човек који је оном н. оадском памфлетисти потпуно раван; он шкраба у школи чланке за „локално блато“ или чита новине, а на сокаку је прави моралиста, па ни кер му не фали; он отпушта често ђаке из школе не држећи сага шњима. Да пак има професора који су толико безобразни да српску народност јавно трде, доказало се полицијском истрагом. Ово наведено даје најбољу слику о овом заводу, и ми ево отворено велимо, да горег култур-трегерског завода не може бити од овог, с којим нас је ратно министарство подарило. За чудо је да тој господи не иде још никакво из главе германизовање, које они за свој највиши циљ сматрају; али и то као да је у горњој крајини престало, јер ено раковачка реалка на поле је хрватска. Ми не можемо нашим грађанским чулима да појмимо, како је то да горња крајина првенство ужива; тако је раковачка реалка одма и професора хрватског језика добила, а наша имаћаше све до лане само до-

цента са ф. 300 —; ове године је тамо предавано на поле хрватски а у нас се и не мисли о томе, шта више говори се у велико да ће Книр тај исти са кога је ова реалка морално пала, сталним управитељем бити, ма да незна ни речице српски и ма да се у стечају иште потпуно знање српског језика; али веде да је ту пријатељство велико које је у стању у стечају написано позавати, и тог господина против воље грађанства и у натов интересу завода за управитеља поставити. Ми се надамо да је време пријатељства давно минуло, да је данас доба правде и правде, и да се неће власт по личностима већ по народу управљати.

Од ратног министарства очекујемо да ће Книра с кога је завод морално пао, преместити, професора Мајера који је Србе грдио и ружико казнити а осталим професорима осим двојице тројице укор дати; надаће се надамо и изискујемо да министарство за управитеља постави човека који знаде језик и обичаје нашег народа, те неће бити непријатељски одушевљен на справ свага што је српско; изискујемо да министарство поштује равноправност изречену Њ. Величанством, те по томе да заведе српска предавања и на овој реалци као што је то у Раковцу. Ако министарство и надаће остане глухо на справ наших захтева, ако и надаће остане при оваком нeredу онда ћемо морати завапити: Ој Крајино крвава хаљино!

У **Каленици**, 9. октобра. Сремски учитељи обавише и други свој збор и то 25 и 26. септембра — сазван од Румског црквеног одбора и ако су позивнице на преко 150 учитеља шилане, у којима се поједине општине молише за слободан подвоз учитељима; којима је Румски црквени одбор израдио код грађана бесплатан стан и рану — и покрај свега тога опет небеше више на броју изкупљени од 26 и то већином старији људи.

Први учитељски збор имао је задатак да напише молбу на сабор, то је урадио, молба је у рукама г. Суботића; али се надамо да је исти г. себи задржао право сабору (кад се овај буде сазвао) мотивирати.

У овом пак другом збору беху од двојице чланова ови предлози у једно са готовим уставом дошени: 1.-0 задруги учитеља у Архиепископији карловачкој и 2.-о народном одгајању. Устав првог предлога беше претресан и у главном ове садржине примљен: „Задруга ова држи сваке године свој главан скуп и то свагда у другом месту, (овде имам приметити — да је Вуковар за идућу годину одређен). Чланови су сви учитељи и управитељи школски. Радња је ове задруге следећа: а) бира се члаништво б) чита се записник последње скупштине в) Претресају се извештаји поједини учитељски зборови, тако и постојећи друштва школских пријатеља г) Разправљају се дидактичка педагогичка питања и држе се предавања о васпитању.

Ова задруга подељује се на онолико зборови, колико у провинцијалу политички срезова а у војеној крајини војнички батаљона имаде. Ови окружни зборови држе се свака 2. месеца; — радња ови зборови ова је: 1. Чланови предају на углед за тај састанак изабране предмете. 2. претресају се питања и предлози поједини чланова и спремају се предлози за гл. скупштину. 3. Чланици се бирају на годину дана, услучају препреке бира се заменик за дотичну седницу.

1. илити као Вурбони и Реставрација, или 17 година као Луј Филип, па био он доброжељан као Лудвик XVI. револуционар као Наполеон I., деспот као Карл X. грађанин као Луј Филип, — неће много времена проћи те ће она иста крв, коју такови проливају, било сами, ако су апсолутни, или преко министара ако су уставни, и на њово потомство пасти, смртно им на династију ударити, и отети им деци скиптру.

10. (30.) августа 1792 год. појури народ на тилерије. Војвода од Брауншвајга, генерал уједињење војске, баш је у том маху обнародовао у име краља влосрети ратни манифест, у коме краљ на најсрамнији начин прети, да ће револуцију уништити, Француску раскомадати, а Париз разорити. Емигранти које данашња реакција с' правим француским изгнаницима оравнава, придружили су се овом срамном манифесту. Лудвик XVI. пошто је из своје палате побегао у заштиту народне скупштине, хтеде у Паризу буну дићи. Његова швајцарска гарда, по његовој заповести, пуцаше на народ на Каруселском тргу из тилеријски прозора. То бејаше разбојништво, бијаше преступ, бијаше издајништво, које се хтеде проливањем крви бранити. Од тог дана и сата народ је проклео династију и пође од Каруселског трга на револуцију. Непрође ни годину дана и глава Лудвика XVI. паде на гиљотини, а две године за овим сконча на најжакоснији начин наследник његов у радионици чизмара Симона, а њов престол окрвављен буде сјурван. Иза ове казни дође освета. Било је сажалења достојно, али сасвим праведно по оној праведности „но-пољатнога“ који зна шта ради и дозвољава да

Ово је од прилике, углавном решено на први предлог. — Други се предлог, почем изискује доста прилично материјалне жртве, оставља на најскорије време, док се са грађанима поједини срезова не разговори — па ако је могуће да у сваком поједином срезу, по једно тако друштво школских пријатеља се оснује. Једна је грешка што су сремски учитељи за оваке радње врло немарни. Али можда ће ји само време нагонити на рад.

Једну радостну; црквено-школски одбор у својој седници од 6 окт. донесе закључак, да се од 1. Новембра т. г. женски разред отвори, — плата ће учитељима бити 300 ф. а. вр.

У **Бездину** 26. септ. Од године 1863. почео се шуме на Моришу јако сушити, чега ради је комора сама више стотина ланаца такве суве шуме за то време искоренила, и прије два месеца влади поново предлог учинила, да се са другим делом суве шуме тако пото поступати има. Манастир Бездин није следећом томе примеру, ограничавајући се са својим потребама на годишњу редовну сечу, коју сваке године по плану земљемери најпре одмеравају. Лане и овога лета дао је местимце суво дрво оборити у латове, како се које гди нашло у шуми. Неко се нашао да то својим путем политичној власти јави не би ли како архимандриту наудио, који због размирице србско-романске, а у најновије доба због парачке ствари код вармеђе није у највећој гноди. Вармеђа, и управ сам видиспан Ормош употреби то, и имајући министеријалну народбу у рукама, да се шуме јавни добара штедити имаду, изашле 10. септ. комесију у Бездин, која има да извиди, је ли истина, да је овога лета у Бездину „40 ланаца зелене шуме“ оборено, и да осим тога сврх те ствари архимандрит своје изјасноне вармеђи поднети има. Комесија је била на месту гореозначенога дана, и ту се је у кући у отсуству настојатеља понашала тако, као да смо у времену за 21. годину наатраг. Затим хај у шуму, комесија, калуђери, и више позвани људи из села. А кад одоше тамо најошме место оборених 40 ланаца зелене шуме, местимце посечено и у латове сложено суво дрво, из кога сипи барут од трулежа. Кад виђе то комесија, оброну се један на другога, и на некога „адвоката Србина“, што је без свакога темеља таквој компромисији вармеђе повода дао својом денунцијом; седоше на кола, и кроз подсмеј и погруд људи одоше одкуда су и дошли. Архимандрит дошав за тим кући, затече „налог“ од вармеђе, гди се од њега сврх те ствари још неко изјаснење иште. На то је он вармеђи одговорио, да невиди повода особитом његовом изјашњавању, кад је славна комисија вармеђска на лицу места о стању ствари довољно уверење већ задобила (!), а он осим тога, никаквога изјаснења вармеђи доведе неће дати, докле год најпре вармеђа несаобшти онага закона, који србске манастире под њену курателу ставља; и ако му вармеђа несаобшти тога закона, он ће принуђен бити од вис. министарства ушутства потражити, на каквом је темељу вармеђа србске манастире узнемиравати, претресати и разгледати власта и овако, без предходнога извештења настојатељскога, и у његову одсуству. На то архимандрит још одговора није добио; ал свакако ће ова ствар, којој ни у закону, ни у самоом предмету денунцијације никаква темеља нема, дати повода начелној препирци манастира са жупанијом темешварском.

се преступ на новинама казни, и 18 векова на једном детету освете.

Било је праведно особито што је било против монархије.

А зашто?

„Јер они који своје руке у крв умачу, не живе никад да плодове својих злочина уживају.“ Лудвик XVI. умачо је руке у крв, па зато Лудвик XVII. владао није.

2. (13.) Вандамира 1795 види се Конвент још само као сенка негдашње његове величине, али увек још република настављана ројалистичким клубовима, па зато хтеде Конвент пример статуирати:

Дантон мртав, Робестије мртав, али устав још живи. То бејаше доста да се овај брани и дужност му беше побити се. Пример бијаше нуждан, али крвопролиће не!

Картечи обрисише народ на степеницама Сан Рока, Бара изабра убицу и доброту је изабро.

Звао се Бонапарта.

2. (13.) Вандамир бијаше разбојништво. Године 1802 био је Бонапарта, који је од артиљерског капетана, дотерао до ђенерала, и то победоносног ђенерала који најпосле републику сруши, и то ону исту републику, коју је он онако ватрено бранио, и онако крвав још од 2. (13.) Вандамира окрвави он своју диктатуру предавши неустрашимог Кадуду гиљотини, пошто овај нападе на узурпатору Наполеону, што овај осуди као заверу — — —

Смрт Кадудова бијаше право разбојништво. Кратко време иза тога године 1804. 8. (20.) марта ноћу „кад је Париз спавао“ буде одведен као сузник у Вансен један млади човек. Тај

## Подлистак „Заставе.“

Пет синова „француски.“

Од Шарла Ига.

„Ceux qui trempent leurs main dans le sang, ne profitent jamais de leur crime.“

Napoleon III.

Наследник великога Наполеона био је некад моралиста, али и то само онда, док није цесаром постао. Он је т. ј. наследник садашњег Наполеон III. у својима описима цртао максиме пуне знаности; искуства и посматрања његова у тавници и прогонству велика су; па зато ми је тај Наполеон један од мојих најмилији писаца. Ни најмање неласкајући му искрено признајем, да сам по неки пут сва његова дела с' највећом забавом читао, и то дела по ево од „Extinction du Paupérisme“ до „Loi de sûreté générale.“ Радовао сам се кад је тај човек писао ово:

„Они који своје руке у крв умачу, недочекају никад да могу плодове својих злочина уживати“ —, па држим да је дошло већ време опоменути се лепих мисли „Хамскога“ сузника садашњег Наполеона III. и „Конвалесцента“ (овдрављеника) Сен Клуа. Човек који је постигао оно што је желео — личну владавину — има ће данас више времена да мисли, но што је негда имао. — Из куће ретко излази. Председавати министарском савету, није му баш бог зна какав труд. Аудијенције неприма, изузимајући по неки пут господина Руеа и принца Наполеона, — има дакле времена да и о себи више мисли,







3. Да се предложи начин, којим би се могла у нас продаја књига најбоље удесити. Награда 80 фор. рок Ђурђевдан 1870.  
4. О естетички наших народних песама. Награда 100 фор. рок Ђурђевдан 1870.  
5. Монографија Новог Сада. Награда 60 фор. рок Ђурђевдан 1870.  
6. Новела или приповетка из нашег народног живота. Награда 100 фор. рок Ђурђевдан 1870.  
7. Поглед на наше крајеве овде у колико је корисно по наш народ пољоделство, у колико ли сточарство. Награда 100 фор. рок Ђурђевдан 1870.  
А за преводе из грчке и римске класичке књижевности:

1. Едит, тиран од Софокла у размеру оригинала. Награда 100 фор. рок Ђурђевдан 1870.  
2. Четир катиниске беседе цистеронове с кратким уводом и разјашњењем. Награда 80 фор. рок Ђурђевдан 1870.  
3. Димостенове Филиппике с уводом и разјашњењем награда 100 фор. рок Ђурђевдан 1870.  
Свако дело, које коју год од ових награда уз-тражи треба да се пошаље „Матици Србској“ у Нови Сад до рока, како је који за које дело одређен, и то или под именом писца или и без имена, али по уобичајеном начину.

Рукописи се не враћају. А писцу онога дела, коме се награда досуди, издаће се награда тек онда, кад дело печатано „Матици“ поднесе.

Награда се губи, ако списатељ своје дело, којем је награда досуђена за годину дана не изда, или ако у том погледу са „Матицом“ не уговори.

Расправа за „Летопис“ којима се награда досуди печата се прво у „Летопису“, а после се и списатељу и „Матици“ оставља право, да их могу и посебно печатати.

Из гласне скупштине „Матице Србске“ држане у Новоме Саду 3. и 4. септембра 1869.

А. Хацић, с. р. Др. Јован Суботић, с. р.  
секретар. председник „Матице Србске“

#### РАСПИС НАГРАДЕ.

Како је познати родољуб просвећени владика Ђаковачки П. г. Ђурађ Јосип Штросмајер српском ученом друштву послао дар од 100 дук. ћес. на просветне цели, то је ово друштво, на главном скупу своме од 20 марта ове године закључило, да се ти новци издаду као награда за какво књижевно дело и то поменом да се расписе награда за дело, у коме би се расправљало ово:

1.) Како је према данас познатим историчким изворима било стање политичко и друштвено у Срба и Хрвата непосредно пре онога времена и у само оно време, кад почеше њихови судари са Турцима; ту би се поменом имало у краткој описи колико је по данашњим изворима и историчким податцима могуће ово: а) стање и устројство црквено; б) друго устав и строј државни и политичко-административно уређење земаљско; в) законодавство и правосудје; г) друштвени и економски народни живот по својим разним гранама, дакле: је ли и како је народ био подељен по стаљенима, редовима и т. д. и како они стојаху међу собом; градови и села, породица, задруга и општина; стање земљорадње, рударства и трговине; карактеристични обичаји, нарочито народне, у књижевно-просветно стање у опште узевши овамо и уметност. На основу свега овога да се онда даље темељито изведе:

2. Какав је просветни исторички значај борбе Срба и Хрвата против Турака узевши у обзир већ описано просветно и друштвено стање тих народа и културно стање ондашње прилике на западу јевропском.

Дело ово ваља да буде велико најмање десет табак, да се пошаље на адрес: „Српском ученом друштву“ у Београду, у запечатеном завоју каквом пословицом обележеном, која ће се пословица називати и на запечатеном писму, и коме ваља да буде написано име писца с целом адресом његовом.

Дело ће прегледати одсек исторички и државнички српскога ученога друштва, и он ће досудити награду, а писцу остаје право својине на дело, само ваља да га најдаље за годину дана штампа. Ако ли би писац уступио друштву да оно његово дело штампа, даће му се у накнаду сто комада књига.

Рок пошљавају дела оставља се до краја новембра 1870-те године.

У Београду 8. окт. 1869.

Стојан Новаковић Д. Ј. Шафарик  
секретар. предс. српс. ученог друштва.

#### СРПСКИ НАРОДЕ!

У нашој средини борави један брат — Србин из Лике. Снабдевен са свим потребама, припо је овамо, да у технику ступи, но неуспешан пријамни испит осујети племениту тежњу његову, и лиши га помоћи од 420 фор. коју му војено министарство поделило беше, ако у технику ступи.

Видили смо из „Цукунета“, да су овој торкој судбини више допринеле безсавестне придошлице, који се као професори по несретној нашој граничарској отачбини клатаре — него безазлени младићи, који имајући у рукама отличну тествимонију већ се зрелица сматрају.

Лишен помоћи, без сваке готовинеу рукама, а код куће никог до старицу од 60 љета, тужан и збуњен, седе у туђем свету, али у брацком кругу, брат Јосип Ивошевић, српче из Лике! Шта да учинимо?

Зар да нас не боле гледећи сирото српче од 18 год. у туђем свету под оваким околностима?

Зар да не покажемо брату Јосипу, да је у Србина братство сушта истина, а не гола реч?

Да . . . ми смо се заверили, да ће мои уви-ђајући невиност нашег брата Јосипа у помоћи му бити . . . да се кроз годину дана на бечкој реалци „на Schottenfeldu“ за технику припреми, и да се спасе, — себи и српском роду на корист и дину, а уз пркос злотворима и туђој рђи, која нам свуда напредак подковава.

А сад се теби обраћамо мили роде српски; притеци . . . пружи руку помоћи, да нам олакшај испунити обећање, које учинисмо, а учинити, као браћа брату за дужност сматрамо!

Особито се обраћамо, на читалачка, певачка и остала оmlадинска друштва, са правом очекивајући, да ће од њих махом помоћ приспети, јер ако и јест најнуждније учињено и опасност за сад отклоњена, то би она још отесније наступити могла, ако помоћ дуго изостане!

Платонова штампарница у Новом Саду 1869.

Прилоге прима из доброт:

Herr Dr. Jordan Neuban, Kirchengasse nr. 17.  
in Wien

где ће брат Јосип повремено помоћ примати, а све ће се у цукунету обавијевати.

У Бечу 5. октобра 1869.

Мато Станисављевић техничар Риста Данић техничар Ђуро Здравковић техничар Бранко Цвијановић Михајло Бајстајам кемикер. Божићар Трумић медицинар. Глиша Скокић медицинер. Миша Марковић.

#### Српско народно позориште.

Јавља се поштованој публици, да ће српска народна позоришна дружина после месечног одмора у четвртак 16. октобра почети претстављати и да ће се том приликом давати први пут: „ЧАША ВОДЕ“. Историјска шалива игра у 5. радњи од Е. Скриба. Превео В. Вежић.

У Новоме Саду 12. октобра 1869.

Управа српског народног позоришта.

#### Књижевне вести.

#### Позив на претплату.

Скорим ће изићи у Бечу књига на немачком језику под насловом:

#### Militaergrenze

und

der österreichisch-ungarische Constitutionalismus.

(Војна крајина, и аустро-угарска уставност) коју је написао један родољуб из границе, који добро познаје одношаје државне. У овој књизи расправља он са чистог државничког гледишта, у јасној свежи ова питања: Има ли вој. крајина уставна права, правну непрекидност, правни основ, са кога би могла извршити уставну самоуправељивост? Ког је начина политичан положај и уставност у аустро-угарској у опште? Где је прави узрок политичним забунама од године 1860? Да ли је слободно поштено поравнање политички противности, немогуће без насиља и „државног удара“? Колико вреди стрепња од мађарске револуције, у случају нове ревизије устава? Каква се политика и начин заступања препоручује у том случају и осим тога за војену крајину према Аустрији, Угарској и Хрватској, с погледом на државоправно двојно поделење војне крајине, на су-прот троедну краљевини и Угарској? Какве би услове имала војна крајина да постави пре свога разрешења и утеловљења материјалне земљи, за осигурање своји особени интереса? Које је законити коректан пут за решење граничарског питања?

Књига ће бити слободноу написано и изнеће 4 табак, а би ће готова до половине октобра. Цена је 50 нов. На десет даје се један рабата.

Наручбине нек се шаљу на:

Erste Wiener Vereins-Buchdruckerei (vormals M. Auer) Neuban Stifgasse Br. 3.

Ми препоручујемо нашем свету ову књигу, због важност питања о коме говори, и с тога, што се то питање нашег народа понавља тиче.

#### Трговина и обртност.

(К. и др.) Пешта, 12. октобра. Житна радња на нашој пијаци, у след посљедњиј извештаја са страних пијаца прошле недеље, такође је чврста по-стаала, и цене шенице од прошле недеље одржале су се тврдо с прометом од 100 000 мер. Раж, јечам и зоб такође су утврђеније цене. Кукуруз је непрестано занемарен, и само се за конзум купује. Радња с продукција је врло мала, јер су цене суннице високе, и извоз на страну преведике.

Закључне цене: Шеница 84—89 фун. 4.40—5.15; ложица 82—89 фун. 3.75—4.—; наволица 2.90—3.—; обична 4.65. Раж 78—80 фун. 2.90—3.—. Јечам 72 фун. 2.20—2.30. Зоб 50 фун. 1.80—1.85. Кукуруз 2.32—2.40, новемб. 2.45. Масл 41.20—42.—, рок 39.50. Шљиве босанске 15.—; прве 14.—; старе 9 до 11 фор. Шишарке 17 фор. Мед не про-лази црвен 24—26 фор., суров 20—21 фор.

Пештанска берза и житара од 10. окт.

| Цене ране.       | Обрт. | Тежина. | Цена од ц. цент. |
|------------------|-------|---------|------------------|
| Жито бан. ново   | јачи  | 83      | 4.—4.15          |
| " " "            | "     | 84      | 4.20—4.30        |
| " " "            | "     | 85      | 4.40—4.50        |
| " " "            | "     | 86      | 4.55—4.65        |
| " " "            | "     | 87      | 4.75—4.85        |
| " " "            | "     | 88      | 4.95—5.05        |
| " " "            | "     | 89      | 4.10—4.25        |
| " " "            | "     | 84      | 4.30—4.40        |
| " " "            | "     | 85      | 4.45—4.55        |
| " " "            | "     | 86      | 4.60—4.70        |
| " " "            | "     | 87      | 4.85—4.95        |
| " " "            | "     | 88      | 5.—5.05          |
| " " "            | "     | 83      | 4.—4.15          |
| " " "            | "     | 84      | 4.20—4.30        |
| " " "            | "     | 85      | 4.40—4.50        |
| " " "            | "     | 86      | 4.55—4.65        |
| Раж нови . . .   | слаб  | 78—79   | 3.—3.05          |
| Јечам . . .      | "     | 68—70   | 2.40—2.70        |
| Зоб . . .        | "     | 44—48   | 1.80—1.90        |
| Кукуруз бан. ст. | "     | —       | 2.20—2.25        |
| Пасуљ . . .      | "     | 85      | —                |
| Проја . . .      | јак   | 80      | 2.60—2.70        |

#### Еурв ефекта.

|                             | нов. | роба.          |
|-----------------------------|------|----------------|
| Уг. жељез. зајам а 120 ф.   | —    | 104.25 — 105.— |
| Англо-уг. банка             | —    | 86.— 88.—      |
| Уг. опште кредит. банка     | —    | 84.— 86.—      |
| Франко-уг. банка            | —    | 83.— 84.—      |
| Уг. хипот. банка            | —    | — —            |
| Уг. земљишна кредитна банка | 91.— | 92.—           |

Телеграм бечке берзе од 14. октобра.

|                |   |        |
|----------------|---|--------|
| 5 проц. метал. | — | 59.50. |
| 5 " " мај.     | — | —      |
| 5 " " нов.     | — | —      |
| 5 " нар. зај.  | — | 69.—   |

|                  |   |         |
|------------------|---|---------|
| 1860 држ. зај.   | — | 93.90.  |
| Амп. нар. банке  | — | 707.—   |
| Кредит. акције   | — | 240.—   |
| Лондон           | — | 122.85. |
| Сребро           | — | 120.50. |
| Дукати           | — | 5.85.   |
| Уг. Разтеретнице | — | 79.—    |
| Темшис.          | — | 77.—    |
| Брдељске         | — | 75.50.  |
| Хрв. слав.       | — | 81.50.  |

Цена ране у Новоме Саду од 14 окт.

|                                 |      |
|---------------------------------|------|
| Пшенице најбоље врсте беч. мер. | 5.—  |
| " " " " " "                     | 4.53 |
| Наволица најбоље " " " "        | 4.13 |
| " " " " " "                     | 3.86 |
| Јечам најбоље " " " "           | 2.—  |
| Зоб " " " "                     | 1.60 |
| Кукуруз " " " "                 | 2.40 |
| " " " " " "                     | 60   |

#### Ред пловидбе.

Од Новог Сада у Пешту: пон. средом и петком у 6 сати у јутру.

Од Новог Сада у Земун и Београд: недељом, втор-ником и четвртком у 1/2 сат по подне.

у Земун, Београд, Оршаву: четвртком у 1/2 сат по подне.

#### Стање воде:

|                  |        |                |
|------------------|--------|----------------|
| Пешта, 10. окт.  | 3' 10" | преко 0. суво. |
| Пожун, 10        | 3' 9"  | " " "          |
| Бездан, 27 септ. | 4' 0"  | " " непром.    |
| Осек, 1          | 1' 5"  | " " "          |
| Сегедин, 10      | 1' 2"  | " " кишовито   |

#### ОГЛАСИ.

Бр. 2669.

#### ОГЛАС.

Од стране магистрата сл. кр. вароши Новог Сада овим се до знања доставља, да ће се путем јавне лицитације следеће под закуп издати за го-дину 1870.

14. (26.) октобра т. г.  
Прибирање пристојбе од дунавске станице (Ка-укаш).

4 варошке касапнице, у којима се говеђина сече.

10 варошких ремова, у којима се бело месо сече.

15. (27.) октобра т. г.

Набавка леба и за варошке робове.

Набавка јела за варошке робове.

Набавка сена и за варошке робове.

Набавка зоби за варошке робове.

Лицитација ће се држати у дворани магистрат-ској, сваког у 9 сати пре подне, а условија могу се за време званичних часова код варошког вњго-водства прочитати и ценисати.

Од магистрата сл. кр. вароши Новог Сада, 19. октобра 1869. Стеван Брановачки, с. р. 304—2—2. градоначесник.

Бр. 2.

ex 1869.

#### П О З И В.

На овдашњој варошкој нижој реалци упражњена су два професорска места са платом од 600 фор. за физик, аритметику, мађарски језик и зе вештину грађевине, која ће се предходно на једну годину попуњити.

Са једним од тих скончана је евентуално и управ-те школе са платом од 750 фор.

Они који би једно од тих места желили пози-вују се да своје молбенице најдаље до 15. новембра 1869. председнику школског одбора предаду, и треба осим своје способности да докажу, да су вешти у српском и мађарском или у српском и немачком језику; они који сва та три језика знају, имаће при једнаким својствима предност.

Из седнице школског одбора за сл. кр. вароши Новог Сада држане 8. (20) октобра 1869,

Јован Хацић, с. р. председник школског одбора.

Коста Трифковић, с. р. бележник. 311—1—3.

Бр. 2445.

ex 1869.

#### ОБЈАВА.

Суд сл. и кр. вароши Новог Сада овим све оне, на основу Зак. члана LIV од год. 1868 §. 580 позива, који мисле да право наслеђија по Јовану Трифкови-ћу Новосађанину имају, да се за 45 дана по увршћеној огласи овог у новинама са правним до-казима код Суда пријаве, што ће по истечају рока, пријављеним наслеђија се предати.

У НСаду, дана 4 Октобра 1869

Јован Радовановић с. р. варошки судца.

Имре Балла с. р. подбележник. 312—1—3.

#### На знање!

Од земљишта „виноградино“ у жабаљском хатару издају се 50. јутара под закуп. Земља је досад употребљавана за пашњак и близу је села. Водооплаву није извољена. Лицитација ће бити 19. (31.) окт. т. г.

Ближа условија код долеподписаног.

Из одборске се седнице, земљ. задруге. др-жане у Жабуљу 28. септ. 1869.

Милош М. Папић, Петар Сарајлић, перовођа. 307—2—3 председник.

#### МЕШОВИТА ТРГОВИНА

Јоце Манојловића

у сентомашу,

потребује једног шегрта. 314—1—4.

#### О б ј а в а.

Друштво подизања тителског насипа (долме) потребује 55.000 комада 1 1/2 дуги, 1' дебели двапут везани врбових шашина и 74.000 ком. 3" дебели 5' дуги кочића, врбових или расто-вних и то:

| Назначење пруге.  | фашина. | Колаца. |
|-------------------|---------|---------|
| Чуруг — Жабаљ.    | 27.000  | 27.000  |
| Жабаљ — Новосело. | 6.800   | 10.200  |
| Каћ — Ковиљ.      | 21.200  | 36.000  |
| Свега . . .       | 55.000  | 74.000  |

Они који би хтели предузети набавку истих, нека своје оферте, у којима су цене с цифрама и словима јасно и читко означене, и за коју пругу од ово три, или за све три пруге, нека изволу до 20. нов. рим. ове године, на тех-ничку управу у Новом Саду бр. 33. послати, где ће и сва пожелана извешта добити. Оферти нека се шаљу запечатени са атресом: Offert für fashinen Lieferung.

Ш М И Т с. р.

306—2—3.

технички управитељ.

#### !! 75 ТРЕФЕРА !!

Милански (Мајлендер 45)

франака лоза.

У вучењу 1. октобра т. г. били су они у мојој меничници издани третери на рате-брифе добити.

Властницима ових ратенбрифа, у којима се-рије 6860 7015 стоје, даје се на знање, да смо сва потребна учинили да се но-вац подигне и што оскорије у руке учест-ника дође.

У Новом Саду 14. октобра 1869.

ФИЛИП ХОРОВИЦ И КОМП.  
Банка и мјенична радња.

Купује и продаје сваке врсте папира др-жавних и радиностних, мењање злата, сребра и купона од државних и приватних лозова на изплаћивање на рокове у свакој могућој ко-личини. 299—3—3.

#### ТРГОВИНА ШЕПИРА

АНТОНА СКРИВАНА

у Новом Саду

код Великог париског шешира

препоручује богато снабђено стовариште шешира за одрасле и децу по најновијем за-сону, даље капа, путних хаљина и чизама.

Осим тога има свагда у преправности кожних еспапа за женско, крогнова, ципела и муфова како за одрасле тако и за децу. 279—7

#### С т е ч а ј.

На овдашњој српској основној школи упражњено је једно учитељско место са годишњом платом од 500. фор. а. вр. и 60 фор. у име станарине.

Потражитељи имају своје сведоче о том, да су приправнички завод у Сомбору са добрим успехом евршили, потписаној општини од данашњег дана најдаље до 1. новембра о. г. послати.

Из седнице српске црквене општине Земунске у Земуну 8. октобра 1869. године.

Др. Ј. Миланковић, председник.

Ст. Л. Милашиновић, перовођа. 313—1—3

#### МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Ј. КОСТИЋА

у Митровици,

потребује два помоћника. Који су способни нека се пријаве писмено или усмено што раније. 305—2—3.

#### ОГЛАС.

Од страна управитељства манастира Беочина, ставља се овим до знања да ће путем јавне дражбе дне (19) 31. октобра 1869. своје мајдане од пречнег камена, који су у свој околини ради своје особите доброте као најизврсни познати, као и мајдан од камена за зидање од 1. марта 1870. до краја децембра 1870., и по околностима на дуже време скупа уз речене пречне мајдане за плење крча потребита шума, од годишња 3 катастрална јутра од 1600 квадратни фати рачунајућ кроз 3 године, и то већ од 1. новембра 1869. до краја октобра 1872. најбољем нудиоцу у најам издати.